herpy

GECKOR

## Reef gecko

# *Sphaerodactylus notatus*

En liten, marklevande dvärggecko från Kuba, Bahamas och sydligaste Florida, högst 5-6 cm lång med svansen. *Sphaerodactylus notatus* är brun med mörka fläckar och ränder på huvudet, rör sig mest morgon och kväll i lövlagret och kan hållas parvis i ett litet, tätt terrarium.

Familj: Sphaerodactylidae  Tidigare namn: *Sphaerodactylus notatus amaurus; Sphaerodactylus notatus atactus; Sphaerodactylus notatus peltastes*

**FAKTARUTA**

### DJURET

| | |
|---|---|
| Vuxenstorlek | **5-6 cm**<br>total längd inkl. svans |
| Livslängd | **10-20 år** |
| Aktiv | **På dagen och i skymningen** |
| Levnadssätt | **Marklevande** |
| Biotop | **Torrskog och regnskog** |
| Svårighetsgrad | **Viss erfarenhet** |

### SKÖTSEL

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **20 × 20 × 20 cm**<br>L × B × H för 2 vuxna djur |
| Temperatur, dag | **26-28 °C** |
| Temperatur, natt | **20-22 °C** |
| Luftfuktighet | **60-70 %** |
| Vatten | **Vattenskål** |
| UVB | **Valfritt** |
| Föda | **Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)** |
| Hålls | **Ensamma eller parvis** |

### AVEL

| | |
|---|---|
| Fortplantning | **Äggläggande** |
| Könsmogen | **6 mån.** |
| Kullstorlek | **1 ägg** |
| Inkubation | **70 dagar**<br>vid 26 °C |

### SKYDD OCH PAPPER

| | |
|---|---|
| CITES | **Ej listad** |
| EU-bilaga | **Ej listad** |
| IUCN | **Livskraftig (LC)** |

## Om arten

*Sphaerodactylus notatus* är en liten dvärggecko som blir upp till 34 mm från nos till kloak och högst 5-6 cm med svansen, som utgör ungefär hälften av längden. Ryggfjällen är förhållandevis stora, kraftigt kölade och ligger som tegel över varandra, och huvudet är mindre spetsigt än hos de flesta andra arter i släktet. Båda könen är bruna och blir gulaktiga mot svansen, och kroppen är spräcklig med mörkbruna fjäll. Från nosspetsen löper svarta ränder genom ögonen och mitt över huvudet, och de avtar på kroppens främre del. Undersidan är ljusbrun och strupen nästan vit.

Teckningen varierar mycket, både från djur till djur och mellan underarterna. Artnamnet är latin och betyder märkt, med hänvisning till hanens fläckiga mönster hos grundformen. *S. n. peltastes* har en axelfläck med ögonfläckar, hos *S. n. amaurus* saknas de, och hos *S. n. atactus* har vissa djur dem och andra inte.

Arten beskrevs 1859 av Spencer Fullerton Baird, och fyra underarter räknas som giltiga: *S. n. notatus*, *S. n. amaurus*, *S. n. atactus* och *S. n. peltastes*. Den tidigare underarten *S. n. exsul* är numera en egen art. Liksom andra dvärggeckor har djuret häftlameller under tårna. Livslängden i fångenskap är inte dokumenterad; faktarutans 10-20 år är lånade från *Sphaerodactylus elegans* och osäkra.

# Utbredning och livsmiljö

*Sphaerodactylus notatus* finns på Kuba, framför allt i den östra delen, och på större delen av Bahamas, bl.a. Bimini, Andros, New Providence, Eleuthera, Long Island, Ragged Island och Great Abaco. *S. n. amaurus* lever på Great Bahama Bank, bl.a. Cat Island och Little San Salvador, *S. n. peltastes* på Little Bahama Bank och *S. n. atactus* på Cayos Ballenatos utanför Kuba. *S. n. atactus* har sannolikt införts till Great Inagua på Bahamas och till Morant Cays och Pedro Cays utanför Jamaica. Bestånden på Isla de la Juventud och i Canarreos-arkipelagen har en oklar taxonomisk status.

Arten beskrevs från Key West och lever på Florida Keys och i sydligaste Florida. Om den är inhemsk där är omstritt: den kan ha kommit med sjöfarten från Kuba på 1800-talet, men genetiska undersökningar tyder på att den har koloniserat Key Largo naturligt, sannolikt med drivved. Kartan visar bara Kuba och Bahamas.

> **Naturlig utbredning:** Kuba och Bahamas.

### LIVSMILJÖ

*Sphaerodactylus notatus* lever på marken i lövlagret, under stenar, döda grenar och annat växtmaterial, både i naturliga och människoskapade miljöer. Den finns framför allt i fuktig skog och buskage. Mikroklimatet ska vara lätt fuktigt, så arten håller till i halvskugga och sällan på platser i full sol hela dagen. I Florida är den nära knuten till *Coccoloba uvifera* längs kusterna.

Arten är mest aktiv på morgonen och kvällen. Klimatet i utbredningsområdet är tropiskt till subtropiskt, och biotopen i faktarutan är en uppskattning utifrån livsmiljön.

# Skötsel

### TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Sphaerodactylus notatus*, men arten är lätt att hålla. Den sköts som de närbesläktade *Sphaerodactylus elegans* och *Sphaerodactylus macrolepis*.

Ett par kan hållas i ett terrarium på 20 × 20 × 20 cm (längd × bredd × höjd). Större är en fördel och ger plats för fler gömslen. Arten lever på marken, så golvytan betyder mer än höjden. Terrariet måste vara helt tätt, även i locket, eftersom geckon och dess små foderdjur tar sig ut genom mycket små springor.

Bottnen ska vara en blandning av jord och sand. Lägg bitar av bark och löv platt på bottnen som gömslen, och ställ bark på högkant mot väggarna som extra gömställe och äggläggningsplats. En bioaktiv botten med hoppstjärtar och små gråsuggor ger extra föda och håller bottnen ren. Tunga stenar och träbitar ska stå direkt på terrariets botten, så att djuret inte kan kläms.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

### TEMPERATUR

På dagen ska det vara 26-28 °C. Ett litet lysrör eller en kompaktlysrörslampa ger oftast tillräckligt med värme. En spotlampa är inte nödvändig och kan lätt överhetta ett så litet terrarium. Nattemperaturen är inte dokumenterad; 20-22 °C passar klimatet i utbredningsområdet. Under viloperioden på vintern ska temperaturen vara något lägre (se Parning). Mät temperaturen med en digital termometer nere vid bottnen.

### LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga omkring 70 %, och bottnen ska vara lätt fuktig. Spraya terrariet en gång om dagen, så att det sitter droppar på blad och rutor som djuret kan dricka, och ställ dessutom fram en liten, låg vattenskål. Se till att ventilationen är god, så att terrariet lätt torkar upp mellan sprayningarna och inte blir mögligt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

### LJUS OCH UVB

Ha ljuset tänt 12 timmar om dagen på sommaren, och använd små lysrör eller kompaktlysrörslampor i dagsljusfärg. Under viloperioden på vintern ska dagarna vara kortare.

Behovet av UVB är inte dokumenterat. Ett svagt UVB-rör för skuggdjur med gott om skugga kan användas, men är valfritt när foderdjuren pudras med kalk och D3-vitamin.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

### UTFODRING

Geckon lever av små leddjur. Ge små syrsor, små gråsuggor, hoppstjärtar, små vaxmott och vaxmottslarver. Foderdjuren får inte vara större än djurets huvud.

Vuxna matas två gånger i veckan, medan ungarna hela tiden ska ha tillgång till hoppstjärtar och nykläckta syrsor. Pudra allt foder med kalk och vitaminer vid varje utfodring, och ställ fram en liten skål med krossat sepiaskal. Det kan vara svårare att skaffa tillräckligt med små foderdjur än att sköta själva geckon, så se till att ha en jämn tillgång innan djuret skaffas.

### BETEENDE OCH HANTERING

Håll ett par per terrarium. Inte bara hanarna utan även honorna kan vara mycket aggressiva mot varandra, så två djur av samma kön får inte sättas ihop. Arten kan däremot hållas tillsammans med andra små *Sphaerodactylus*-arter med en annan färgteckning, t.ex. *Sphaerodactylus nigropunctatus* och *Sphaerodactylus torrei*.

*S. notatus* rör sig krypande genom lövlagret och syns mest när den söker föda på morgonen och kvällen. Den är för liten och skör för hantering. Ska djuret flyttas, låt det krypa upp i en liten behållare.

## Avel

### KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Båda könen är bruna med samma grundteckning, men teckningen på huvudet varierar från djur till djur. Honorna har ofta två ögonfläckar mitt på bakhuvudet, men de kan också saknas, så de är inget säkert kännetecken. Ungarna liknar de vuxna, men har mer kontrast i färgerna och en vit svansspets, som försvinner vid sex månaders ålder. Arten är fullvuxen och kan föröka sig efter ungefär ett halvt år.

### PARNING

Ett par som hålls tillsammans i ett terrarium med många gömslen och gott om föda förökar sig utan särskild hjälp. Arten håller normalt en viloperiod på omkring tre månader på vintern. Ge under den perioden kortare dagar och något lägre temperatur, så att honan får en paus från äggläggningen. Hur mycket temperaturen ska sänkas är inte dokumenterat.

### ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Under säsongen lägger honan ett litet, hårdskaligt ägg ungefär var tredje vecka, oftast i bark eller under löv. I naturen ligger äggen högre upp, i trädstubbar och under lös bark omkring en meter över marken, där de sannolikt är bättre skyddade, så bark på högkant är en bra äggläggningsplats.

De vuxna låter ungarna vara, men det är ändå en fördel att ta ut äggen och ruva dem i en kläckare, så att temperatur och fukt kan styras. Ge honan gott om föda och kalk medan hon lägger.

### INKUBATION

Vid omkring 26 °C kläcks äggen efter cirka 70 dagar. Lägg ägget i en liten behållare med lufthål och fuktig vermikulit eller perlit, och vänd det inte, som hos andra geckor. Luften i behållaren ska vara fuktig, men ägget får inte ligga vått.

### UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna mäter omkring 22 mm med svansen vid kläckningen. De kan växa upp tillsammans med föräldrarna eller i små grupper i en tät plastask på omkring 1,3 liter, inredd som de vuxnas terrarium med jord och sand, löv och bark.

Det ska hela tiden finnas mikrofoder som hoppstjärtar och nykläckta syrsor, pudrade med kalk och vitaminer. Ungarna växer snabbt och är fullvuxna efter ungefär ett halvt år.

## Hälsa och vanliga misstag

*Sphaerodactylus notatus* räknas som lätt att hålla, men det finns bara få uppgifter om sjukdomar hos arten. De typiska felen hos små dvärggeckor är:

- För lite kalk och D3, särskilt hos unga djur och honor som lägger ägg. Pudra foderdjuren.
- För torrt eller för vått terrarium. Ständigt våta förhållanden ger mögel och hudproblem.
- Ensidig föda. Variera mellan flera slags foderdjur.
- Tunga föremål som djuret kan kläms under. Ställ dem direkt på bottnen.
- Slagsmål mellan vuxna djur. Skilj dem åt vid bett eller skador.

Ett friskt djur är aktivt, har klara ögon och en fyllig svans. Sök en veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar vikt, inte äter eller verkar slött.

### Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.